

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 2212/23
21.5.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Ирене Трифуновић Радуловић, председника већа, Јасне Беловић и Иде Никитовић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Милена Бошковић, адвокат из Београда, Булевар војводе Мишића 43, против тужених ББ из ... и ВВ из ..., чији је пуномоћник Александар Илић, адвокат из Београда, Савски трг 9, ради дуга, одлучујући о жалби тужених изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду П 891/22 од 23.11.2022. године, која је исправљена решењем П 891/22 од 02.02.2023. године, које је исправљено решењем од 21.07.2023. године, у седници одржаној 21.05.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужених и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Вишег суда у Београду П 891/22 од 23.11.2022. године која је исправљена решењем П 891/22 од 02.02.2023. године, које је исправљено решењем од 21.07.2023. године, у делу става првог изреке којим је усвојен тужбени захтев тужиоца и обавезани су тужени да као солидарни дужници, тужиоцу врате дуг у износу од 400.000,00 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате и у ставу другом изреке.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Вишег суда у Београду П 891/22 од 23.11.2022. године, која је исправљена решењем П 891/22 од 02.02.2023. године, које је исправљено решењем од 21.07.2023. године, у преосталом делу става првог изреке тако што се обавезују тужени ББ и ВВ као солидарни дужници, да тужиоцу АА, на износ од 400.000,00 евра, исплате камату по стопи Европске централне банке на валуту евро почев од 01.03.2012. године па до 25.12.2012. године, а од 25.12.2012. године па до исплате законску затезну камату у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате, у року од 15 дана од дана достављања пресуде.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 891/22 од 23.11.2022. године, која је исправљена решењем П 891/22 од 02.02.2023. године, које је исправљено решењем од 21.07.2023. године, ставом првим изреке усвојен је тужбени захтев тужиоца и обавезани су тужени да као солидарни дужници, тужиоцу врате дуг у износу од 400.000,00 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате, са домицилном каматом на валуту евро, почев од 01.03.2012. године па до 21.12.2012. године, а од 25.12.2012. године па до исплате са законском затезном каматом, све у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде, под претњом принудног извршења. Ставом другим изреке, обавезани су тужени да тужиоцу накнаде трошкове парничног поступка у износу од 1.305.000,00 динара са законском затезном каматом од дана испуњености услова за извршење па до исплате.

Против наведене пресуде жалбу су благовремено изјавили тужени због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане одлуке применом члана 386 ЗПП (“Сл.гласник РС”, бр. 72/2011 са изменама и допунама), апелациони суд изводи закључак да је жалба делимично основана.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 ЗПП на које жалбени суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац, као зајмодавац и тужени, као зајмопримци закључили су Уговор о зајму који је оверен пред Првим основним судом у Београду Ов I бр. 35921/2012 дана 28.02.2012. године, према ком су странке уговорнице изјавиле да је тужилац исплатио туженима у периоду од 2008. године до 31.12.2011. године у више наврата укупан износ од 400.000,00 евра на име главнице, без урачунавања камате јер није била уговорена, да су зајам у пуном износу зајмопримци били у обавези вратити до 31.12.2011. године, а како то нису учинили странке су се сагласиле да после 31.12.2011. године сачине писмени уговор о зајму на износ неисплаћеног дуга. Чланом 1 уговора одређено је да се зајмопримци обавезују да у року од три месеца од дана потписивања уговора, сачине са тужиоцем уговор о продаји катастарске парцеле ..., површине 390 м2 и катастарске парцеле ... површине 1.105 м2, као осталог неизграђеног грађевинског земљишта које су уписале у зк.ул. бр. ... КО ..., као што су се обавезали да сачине уговор о продаји магацинског објекта са кућним бројем ... који се налази у улици ...у ..., изграђен на кат.парц., да у року од 30 дана од дана потписивања уговора тужени са тужиоцем сачине предуговор, а у року од 10 дана од извршене легализације по захтеву тужиоца, уговор о продаји стамбено-пословног објекта са кућним бројем ... (објекат ...), који се налази у улици ..., изграђен на кат.парц. ... и број ... КО ..., да у року од 30 дана сачине са тужиоцем предуговор, а у року од 10 дана од дана извршене легализације и уговор продаји помоћног објекта са кућним бројем ... (објекат ...) који се налази на истој катастарској парцели у ... Чланом 2 одређено је да су тужени дужни да износ зајма од 400.000,00 евра врате зајмодавцу у еврима и да су обавезни да почев од 01.01.2012. године плаћају зајмопримцу камату по комформној методи у висини од 1% на месечном нивоу, односно 12% на годишњем

нивоу и то на динарску противвредност укупног дуга по средњем курсу НБС на дан 01.01.2012. године. Тужени су се обавезали да тужиоцу поред камате надокнаде и целокупну штету коју тужилац претрпи као последицу повреде уговора. Чланом 3 одређено је да су тужени дужни да тужиоцу у року од 10 дана од дана потписивања уговора, предају у државину објекте наведене под ... и ... у члану 1 уговора, а да су у односу на објекат ... дужни да предају кључеве и објекат испражњен од лица и ствари у року од 10 дана од дана истека уговора о закупу који је закључен пре закључења овог уговора.

Према Службеној белешци, обавештењу примљеном од грађана од 05.04.2015. године, у службене просторије ПУ Вождовац приступио је тужени ББ и пријавио да је тужиоцу изнајмљивао простор у ..., за шта је он уредно плаћао кирију, па када му је био потребан новац за организовање производње у фарми за производњу садница винове лозе чији је власник, почео је од тужиоца да позајмљује новац, при чему је плаћао камату у износу од 10 до 12% месечно. Позајмљени новац и камату уредно је враћао све до 2012. године када је фирма почела да се суочава са финансијским проблемима и када је видео да од својих редовних прихода не може да врати дуг који је у износу од 400.000,00 евра са каматом који је тужилац израчунао да дугује, саопштио је да дуг не може да врати и понудио да у замену за новац преда три објекта на локацији ... на шта је тужилац пристао, сачињен је уговор који је оверен у суду, након чега је тужилац преузео два објекта међутим, онда је поднео тужбу за повраћај дуга иако је добио објекте по договору у замену за дуг. Из обавештења даље произлази да је тужилац туженог у више наврата звао телефоном, претио њему и његовој супрузи говорећи да се ситуација неће завршити добро по породицу туженог кад је тражио да потпише нова документа, као што произлази да је тужени пријавио да га је тужилац позивао на фиксне бројеве телефона тражећи да му препише још један објекат, претећи да ако то не уради ће stradати породица туженог.

Према наводима тужиоца, туженог је упознао јер му је био потребан магацински простор за закуп, након чега се са туженим спријатељио и у периоду од 1997. године давао му је у више наврата по 30.000,00 до 40.000,00 евра и износе од по 70.000,00 односно 80.000,00 евра када му је било потребно, 2007. године тужилац и тужени сабрали су целокупан износ. Никада није сачињаван писани уговор о зајму већ су имали поверења један у другог, стварно су били добри пријатељи, водили су евиденцију свако за себе. Крајем 2011. године договор је био да се сравне и све то се дешавало у ресторану "...”... када је била присутна и тужена ВВ, након чега су констатовали да је тужени дужан 400.000,00 евра. Уговори о купопродајни никада нису закључени, а договор је био да буду гаранција да ће тужени да врати дуг, јер та земља и зграде нису интересовале тужиоца и уговорена је камата од 1% на месечном нивоу. Тужиоцу је предат у посед један пословни објекат од 200 м² и један магацински простор, а договорено је било да преда још један магацински објекат од око 350 м², који није предао јер је у поседу тог објекта ... по уговору о закупу.

Према наводима сведока ГГ тужиоца познаје дуги низ година и познато му је да закључен уговор и да је констатован дуг од 400.000,00 евра, као и да су приликом потписивања споразума били присутни тужени ББ, његова жена, ДД и ... Према наводима сведока ЂЂ, која се сестра туженог ББ, познато јој је да су тужилац и тужени

били пријатељи јер је радила у фирми свога брата и обављала је посао у канцеларији у ..., у више наврата је преносила новац, износ дуга јој није познат јер је договор прављен између њих двојице, а она је била курир, нити је икада бројала новац који јој је предавао тужилац за туженог. Према наводима сведока ЕЕ, који је радио као возач односно курир у фирми туженог ББ, пет до шест пута био је ангажован да однесе коверту са новцем у еврима коју је АА давао за ББ, али не зна, нити је желео да зна који је износ новца у питању јер је новац предавао у коверти а некада је новац био без коверте закачен гумицом.

Полазећи од напред утврђеног чињеничног стања, с позивом на члан 557, 324, 277, 17 став 1 Закона о облигационим односима у вези са чланом 220 и 223 Закона о парничном поступку, првостепени суд изводи закључак да је тужбени захтев основан.

Донета одлука је у свему на закону заснована, резултат је правилне примене материјалног права на правилно утврђено чињенично стање, а правилност донете одлуке жалбеним наводима тужених није доведена у сумњу.

Према правилном становишту првостепеног суда, закључењем Уговора о зајму 28.02.2012. године, парничне странке су се сагласиле да је тужени од тужиоца, у периоду од 2008. године до краја 2011. године, по основу зајма примио укупан износ од 400.000,00 евра, да је уговором о зајму уређен начин и динамика враћања зајма и да обавеза доспела на враћање 31.12.2011. године, није испуњена. Правилно притом суд закључује да је, то што се тужени у априлу 2015. године пријавио тужиоца МУП-у РС, Полицијска испостава Вождовац, указујући на претње које му тужилац упућује, у конкретном случају није од утицаја на другачију одлуку с обзиром да су уговором о зајму три године пре подношења пријаве, тужени признали дуг према тужиоцу у износу од 400.000,00 евра, као што је тужилац исељен из наведена два објекта на основу пресуде Првог основног суда у Београду П 6914/15 од 17.05.2017. године по тужби ЖЖ, који је наведене непокретности стекао по основу Уговора о купопродаји од 15.04.2011. године закљученог у својству купца са овде туженим ББ, као продавцем. На износ главног дуга суд је тужиоцу правилно досудио камату почев од 01.03.2012. године као дана протекла уговореног рока, све у смислу одредбе члана 324 Закона о облигационим односима, с тим што је до доношења Закона о затезној камати који је ступио на снагу 25.12.2012. године досудио камату коју је на валуту евро обрачунавала Европска централна банка, а од тада по наведеном закону.

Жалбени наводи којима се практично оспорава оцена изведених доказа су оцењени као неосновани, јер је према налажењу овога суда првостепени суд правилно оценио изведене доказе појединачно и у међусобној вези, а затим на основу резултата целокупног поступка (члан 8 ЗПП), дао јасне разлоге о томе које чињенице сматра доказаним.

Неосновано се у жалби тужених указује да се не може закључити на основу чега је тужилац доказао да му тужени дугују 400.000,00 евра, с обзиром да тужилац износ, основ и доспелост потраживања доказује исправом која је оверена, а на туженима је био терет доказивања да обавеза није постојала у време закључења уговора, посебно да је заснована на недопуштеном основу или да је дуг који дугују мањи од износа који је

унет у исправу. Тужени на којима је терет доказивања да је у предметну исправу уписана и камата, а посебно да је реч о такозваној зеленашкој камати, доказе нису пружили, док протек времена од закљученог уговора о зајму па до обраћања туженог ББ МУП Полицијској станици са исказивањем навода о тужиочевим претњама за враћање дуга, супротно наводима жалбе и према становишту жалбеног суда, води закључку да тужени нису доказали основану и озбиљну претњу и принуду која би водила недостатку воље приликом закључивања уговора о зајму.

Околност да се саслушани сведоци нису могли изјаснити о висини дуга, не доводи у сумњу напред изнети закључак да ваљаност писаног доказа није оспорена нити доведена у сумњу, посебно код чињенице да су се сведоци изјашњавали о томе да је тужилац извесне количине новца преко сведока предавао на руке туженом ББ.

Без значаја су наводи да уговор о зајму садржи одредбе које имплицирају да је реч о купопродаји, с обзиром да ништавост одредаба о обезбеђењу зајма закључењем уговора о продаји (који и нису закључени), нема за последицу ништавост уговора о зајму у целини, који сагласно члану 105 ЗОО може да опстане без наведених одредаба.

Остали жалбени наводи су били предмет оцене, али како нису од значаја за доношење другачије одлуке, нису посебно образлагани.

Правилна је одлука о трошковима поступка која је резултат правилне примене одредаба члана 153, 154 и 163 ЗПП, док правилност такве одлуке жалбеним наводима није побијана у појединостима.

Међутим, приликом доношења одлуке у преосталом делу става првог изреке, којим је на износ главног дуга тужиоцу досуђена камата, првостепени суд је на правилно утврђено чињенично стање погрешно применио материјално право, због чега је пресуда у том делу преиначена.

Закон о висини стопе затезне камате ("Сл.лист СРЈ" бр.9/2001) примењивао се само у односу на плаћања у домаћој валути, као што остали прописи важећи у периоду од 01.03.2012. године до 24.12.2012. године, нису предвиђали начин на који би се обрачунавала камата на износ валуте еуро, што првостепени суд правилно узима као полазну основу. Према становишту овога суда као другостепеног, ради обрачуна камате на евро, за период од 01.01.2003.године као дана увођења евра као валуте у Еврозони, па до ступања на снагу Закона о затезној камати ("Сл. гласник РС" бр.119/2014), што се односи на период од 01.03.2012. године до 24.12.2012. године, као домицилна се има узети референтна каматна стопа Европске централне банке, као централне институције Европске уније, а с обзиром на надлежности Европске централне банке у формирању и имплементирању европске монетарне политике и управљања операцијама међународне размене.

Осим тога, одредбом члана 395 Закона о облигационим односима прописано је ако новчана обавеза гласи на плаћање у некој страниј валути или злату, њено испуњење се може захтевати у домаћем новцу према курсу који важи за испуњење обавезе. С обзиром на садржину цитиране законске одредбе, тужени су исплату камате (како по

референтној каматној стопи Европске централне банке тако и према Закону о затезној камати), тужиоцу дужни извршити у динарској противвредности (као и главни дуг).
Ценећи да Народна банка Србије као централна финансијска институција ради плаћања на међудевизном тржишту, на дневном нивоу утврђује и објављује званичан средњи курс на сваку страну валуту па и евро, у циљу извршења обавеза које гласе на девизни износ и динарски износ, динарска противвредност се има обрачунати применом средњег курса НБС, с обзиром да странке нису уговориле другачији начин обрачуна динарске противвредности.

Из изложених разлога, применом члана 390 и 394 тачка 4 ЗПП, одлучено је као у ставу првом и другом изреке.

Тужиоцу нису признати трошкови награде на име састава одговора на жалбу, с обзиром да наведени трошак није био потребан, применом члана 165 у вези са чланом 153 ЗПП, због чега је донета одлука као у ставу трећем изреке.

Председник већа-судија
Ирена Трифуновић Радуловић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић